

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-01-09
Besvaras senast
2026-01-21 kl. 12.00

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:380 Samarbete mellan svensk och uzbekisk säkerhetstjänst

I slutet av november rapporterade amerikanska medier hur en efterlyst terrorist från Uzbekistan lyckades ta sig in i USA illegalt – och därefter få ett kommersiellt lastbilskörkort efter att ha släppts fri under Bidenadministrationen. Den terroranknutne illegale invandraren greps i november i Kansas medan han arbetade som lastbilschaufför med kommersiellt körkort, meddelade det amerikanska inrikes säkerhetsdepartementet (Department of Homeland Security, DHS).

Den terroranknutne hade redan en arresteringsorder utfärdad i sitt hemland för medlemskap i en terroristorganisation när han anlände till USA i februari 2023, enligt federala myndigheter.

Situationen påminner om den med Rakhmat Akilov, som utförde terrorattentatet på Drottninggatan i Stockholm den 7 april 2017, då fem personer mördades och flera skadades.

Akilov kom också från Uzbekistan. Han tillhörde den tadzjikiska minoriteten i landet. År 2014 kom han till Sverige och ansökte om uppehållstillstånd och angav som skäl att han blivit fängslad och torterad i Uzbekistan efter en demonstration samt anklagats för att vara terrorist.

Migrationsverket bedömde inte hans berättelse som trovärdig och avslog ansökan, och efter att hans överklagan också avslagits och han skulle utvisas 2017 gick han under jorden och befann sig illegalt i Sverige och försörjde sig på svartjobb i bygg- och rivningsbranschen. Under denna period ska han ha radikaliserats och därefter ha stått i kontakt med ett IS-nätverk verksamt i Irak och Syrien men med rötter i Tadzjikistan. Under polisens förhör och återskapade nätkonversationer framkommer att han haft upprepade kontakter med IS-företrädare där han erbjudit sig att utföra en terrorattack mot svenska intressen.

Under sin tid i Sverige var Akilov skriven i Spånga, väster om Stockholm, men bodde mestadels på en adress i Vårberg, söder om stan. Enligt grannarna var lägenheten uthyrd i andra hand, och ett stort antal illegala utlänningar ska ha bott där. Polisen verkar inte ha gjort några större aktiva insatser för att leta upp honom och verkställa utvisningen.

Från uzbekiskt håll menar man på att deras underrättelsetjänst noterat hans radikaliserings och varnat svensk säkerhetstjänst om honom men att detta inte beaktats eftersom länderna inte har något samarbete mellan säkerhetstjänsterna. Om så är fallet har svensk säkerhetstjänst ignorerat tidiga varningar som hade kunnat leda till att man mer aktivt eftersökt honom i landet och därmed eventuellt kunnat förhindra att terrordådet skedde.

Vi har tidigare sett problem med svårigheter från svensk sida att samarbeta med utländska säkerhetstjänster i syfte att förhindra terrorism. I juni 2016 kunde TV4:s *Kalla fakta* berätta om den kritik som fanns från irakiskt håll i fråga om samarbete med svenska säkerhetspolisen. Från irakiskt håll menade man att samarbetet mellan Säpo och irakisk säkerhetspolis var så dåligt att det hotade säkerheten i både Europa och Irak.

Från Säpos håll svarade man med att ett av problemen med att samarbeta och utbyta information med Irak var att den som grips i Irak misstänkt för terrorism riskerar dödsstraff.

Man kan dock tycka att svenska oskyldiga liv väger tyngre än eventuella terroristers, och kan man förhindra terroristattacker genom informationsutbyte om misstänkta terrorister mellan säkerhetstjänsterna bör sådant utbyte ske och tas på allvar.

Uzbekistan är ett land som tyvärr haft flera medborgare som varit inblandade i terrorism, och landet har därför vidtagit omfattande åtgärder och arbetar aktivt och genomgående med att bekämpa problemet. Man efterfrågar i detta arbete utökade och formella samarbeten med utländska säkerhetstjänster. Enligt de uppgifter jag fått finns det fortfarande inget formellt samarbete mellan uzbekisk och svensk säkerhetstjänst.

Jag vill därför fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

Avser ministern att vidta några åtgärder för att tillse att informationsutbyte mellan svensk och uzbekisk säkerhetstjänst sker på ett strukturerat sätt?

.....

Björn Söder (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann